

Cartea „Calea împărătească a Crucii Domnului, care duce la viața veșnică” a fost scrisă de către Sfântul Ioan Maximovici, mitropolit de Tobolsk și Siberia. Are trei părți: „Pornirea pe calea Crucii”, „Cum să mergi pe calea Crucii”, și „Roadele purtării Crucii”. Printr-un dialog imaginar Sfântul a prezentat cea mai mare parte a învățaturii ortodoxe despre Sfânta Cruce cu argumente vechi și nou testamentare despre cinstirea Crucii, despre asumarea ei și despre roadele ei în viața noastră, totul întemeindu-se pe Jertfa Mântuitorului Iisus Hristos.

Dialogul este construit ca o poveste care a avut loc în timpuri îndepărtate, deși noi cunoaștem prea bine că Sfântul Ioan a trăit între 1896-1966 și a trecut la cele veșnice în orașul San Francisco; autorul ne istorisește că un om pe nume Filoteu (adică *un iubitor de Dumnezeu*) avea trei fiice: prima se numea Stavrofila, *iubitoarea de cruce*, a doua se numea Ilaria pentru că îndrăgea distracțiile și plăcerile lumii, iar ultima se numea Honoria, căutătoare de cinste și slavă¹. La un moment dat, Stavrofila mergând spre biserica Înălțării Sfintei Cruci s-a rătăcit în pădurea moșiei, și de aici a izbucnit cea mai trăită rugăciune, în care se întreba dacă nu cumva, așa cum a pierdut drumul cel drept, nu a pierdut și lucrarea cea mântuitoare. A urmat o anghelofanie în care un sfânt înger i-a explicat din aproape tainele Sfintei Cruci: „Fără cruce nu există mântuire pentru suflet, nu este nădejde pentru viața veșnică ... Oriunde ai merge, orice ai căuta, fără calea Sfintei Cruci nu vei găsi nici calea cea înaltă către cele de sus, nici calea cea mai sigură în cele de jos în Cruce este mântuirea, în cruce este viața, în cruce este paza de dușmani”².

Ce înseamnă invitația „Dacă dorește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine ...?” - aceasta presupune „hotărârea de a duce o viață plină de virtuți”, „omorârea poftelor trupești, lepădarea de obiceiurile rele, înstrăinarea de deșertăciunea lumii și îndepărtarea de orice păcat”³. „A lua crucea” semnifică „a răbda necazurile, ... a răbda în lume tot ceea ce te determină să suferi, a fi gata să îți dai viața pentru Hristos, a omori mădularele cele pământești; ... „și amenințările, și dezmierdările, și interdicțiile transformă-le pentru tine în cruce, răbdă-le, suportă-le și nu te lăsa biruit”⁴. Este de remarcat că ni se spune că cea mai grea cruce este cea lăuntrică și are în vedere întristarea sufletului. Și mulți dintre noi simțim cât de grele sunt diferitele forme de depresie, de zdrobire sub efectele traumelor.

¹ Cu toate că în narațiune și celor două surori mai mici li se arată îngerul Domnului pentru a le descrie fericirea din Împărăția de dincolo, totuși reacțiile lor au fost asemănătoare cu felul de a gândi a diferiți contemporani: „Nu sunt eu atât de proastă (prost) ca de dragul nu se știe cărei alte vieți mai bune să renunț eu la plăcerile vieții actuale”. „Așa m-a făcut natura”. Sfântul Ioan Maximovici, Mitropolit de Tobolsk și Siberia, *Calea împărătească a Crucii Domnului, care duce la viața veșnică*, traducere din limba rusă: Florentina Cristea, Editura Egumenița, Galați, 2023, p. 49.

² *Ibidem*, 10.

³ *Ibidem*, p. 14.

⁴ *Ibidem*, p. 15.

Feluritele cruci care se pot enumera sunt: cele a mucenicilor, a bolnavilor sufletești – „care nu este numai utilă, ci uneori și necesară”, a bolilor trupești, a sărăciei, a pierderii celor apropiați, a batjocurilor, etc.

Un cuvânt mângâietor pentru încercările noastre este acela prin care ni se amintește că „toate crucile, toate necazurile de pe pământ, pe care Domnul Iisus Hristos vă poruncește să le duceți, le-a dus El mai întâi, ca să nu ne sperie nici un rău”⁵. Mai mult, Maica Sa, de asemenea, a avut parte de sărăcie, de durere la tăierea împrejur a Fiului ei, de suferință enormă la toate durerile fizice și sufletești pe care Domnul le-a pățimit⁶.

O explicație a prezenței necazurilor în viața noastră este următoarea: „oamenii sunt supuși necazurilor zi de zi pentru a nu iubi această cale în locul patriei cerești”⁷. Paradoxal și contrar mentalității de azi este afirmația că „o mare pedeapsă din partea lui Dumnezeu este atunci când celor care păcătuiesc în această viață Dumnezeu nu le arată mânia Sa”, realitate care este întărită de exemplul „doctorilor care dacă încetează să mai trateze, bolnavul ajunge la disperare”⁸. Dar deși avem parte de încercări, totuși, „Dumnezeu este credincios și nu va îngădui ca să fim ispitiți mai mult decât am putea”, căci nici oamenii nu-și încarcă animalele lor de povară mai mult decât ar putea căra.

Și dacă totuși sunt creștini care „refuză să meargă după Domnul, aceia mereu vor fi bântuiți de necazuri grele, întrucât nu există nici un muritor care să nu treacă prin necazuri. Soarta celui mort este sicriul, a celui viu este crucea”. O afirmație care astăzi consternează este aceea că „printre binecuvântările vieții de conjugale se numără faptul că cei doi nu trebuie să se despartă”. Tot căsătoriei trebuie să se asume reciproc până într-acolo încât ei să se jertfească reciproc, deși egoismul ne împiedică.

În partea a doua se subliniază mai întâi nestatornicia omenească de a-I urma lui Hristos și despre hotărârea Stavrofilei în a lăsa toate pentru Domnul. I s-au adus înainte exemple de sfinți care i-au călcat pe urme Mântuitorului cu abnegație: Sfinții Apostoli Petru, Pavel, etc.

Se amintește că mândria este deosebit de păgubitoare și ea îl împiedică pe om să ajungă în Împărăție, după cum îi împiedica pe acei călăreți care doreau să intre într-o biserică, dar ținând bârna din mâini de-a latul, iar nu de-a lungul ușii⁹. „Ochiul sufletului este intenția inimii.

⁵ *Ibidem*, p. 21.

⁶ *Ibidem*, pp. 26-28.

⁷ *Ibidem*, p. 31.

⁸ *Ibidem*, p. 207.

⁹ *Ibidem*, p. 103.

Dacă ea va fi dreaptă, tot trupul faptelor tale va fi drept, curat și luminat. Iar, dacă ea va fi vicleană și coruptă, tot ceea ce va lua naștere din ea, va fi respins de Dumnezeu”¹⁰.

Cu referire la răstignirea cu Domnului și a noastră ni se dă următorul exemplu: „O ramură tăiată dintr-un pom și altoită (introdusă) în altul, pentru pomul din care a fost tăiată, moare cu desăvârșire și trăiește doar în cel în care a fost altoită și din el capătă viață și putere. La fel cel ce este altoit în Domnul și în lemnul crucii, moare pentru viața sa lumească dinainte și, numai din El primind puterea harului și a virtuții, trăiește în El, ducând o viață nouă”¹¹.

Unul din roadele însușirii jertfelniciei creștine este faptul că Sfânta Cruce devine „cel mai puternic scut împotriva tuturor ispitelor diavolești. Tăria și puterea acestui semn sunt atât de mari, încât el nu numai că apără casele creștinilor adevărați, ci vă apără și de cei care nu trăiesc așa cum ar trebui să trăiască niște creștini adevărați. Numai semnul crucii îl alungă pe diavol. Aceeași putere o au și necazurile, ...”¹². De asemenea, „puterea crucii nimicește păcatele, curățește conștiința și spală haina sufletului și mai albă decât zăpada o face”; în acest sens avem afirmația bătrânului Tobie și a lui Isus Sirah¹³.

În narațiunea cărții ni se amintesc de sfinți care au luptat împotriva trupului și a provocărilor lui; este vorba de Sfinții Pavel, Benedict, Ioan Multpătimitorul de la Lavra Peșterilor. Un alt exemplu luat din natură este cel al aratului și semănatului: „Și, așa cum pământul are nevoie să fie săpat și arat cu plugul, așa și sufletul are nevoie, în loc de plug, de ispite și necazuri, ca să nu odrăslească buruieni, ca să se înmoaie împietrirea inimii lui și ca el să nu se umple de trufie. Plugul reprezintă crucea, câmpul, inimile, iar plugarul este Tatăl Ceresc”¹⁴. De asemenea, un alt exemplu este cel care are la bază comparația Mântuitorului cu vița de vie, doar că noi, suntem strugurii și măslinile: „Așa cum în teasc este scoasă coaja de pe struguri, așa și omul prin necazuri trebuie să își scoată haina poftelor trupești” chip al „omului vechi, dimpreună cu faptele lui” (Col. 3,9-10)¹⁵.

Plecând de la istorisirea vindecării orbului din naștere, se evidențiază că prin amărăciunea necazurilor și prin lucruri aparent dezgustătoare se tămăduiesc ochii lăuntrici. Asta

¹⁰ *Ibidem*, p. 106.

¹¹ *Ibidem*, pp. 193-194.

¹² *Ibidem*, p. 201.

¹³ *Ibidem*, p. 204.

¹⁴ *Ibidem*, p. 209.

¹⁵ *Ibidem*, p. 218.

înseamnă că, de fapt, crucea te luminează”¹⁶. La polul opus se găsește regele Nabucodonosor, care, pe cât de măreț a fost, pe atât a fost smerit de Dumnezeu¹⁷.

Dacă ar fi să extragem câteva maxime din prezenta carte, aceasta ar fi:

„Căci prin umilință omul ajunge mai repede la cunoașterea de sine”¹⁸;

„Adevărata noblețe constă în a fi roaba lui Hristos”¹⁹;

„Boala rănește trupul și tămăduiește sufletul”²⁰.

„ ... căci așa cum sarea împiedică alimentele să se strice și să facă viermi, așa și crucea durerii și a necazurilor întărește sufletul împotriva dușmanilor nevăzuți”²¹.

Lăsându-vă să lecturați mai departe celelalte capitole, vă recomandăm cu toată căldura această hrană duhovnicească întăritoare în credință și de mare folos fiecăruia dintre noi.

Preot Cristian Prilipceanu

¹⁶ *Ibidem*, p. 210.

¹⁷ *Ibidem*, p. 211.

¹⁸ *Ibidem*, p. 19.

¹⁹ *Ibidem*, p. 55.

²⁰ *Ibidem*, p. 200.

²¹ *Ibidem*, p. 201.